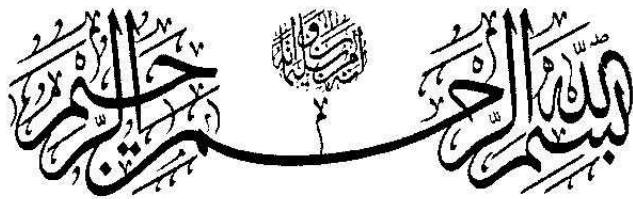

۱۶۵۵ ر ۱۱

گذر و سلوک و طی مقامات معنوی از

اسطوره تا عرفان با تکیه بر آراء عطار و مولانا

تالیف:

دکتر سهیلا ذوقی

انتشارات سراج

گذر و سلوک و طی مقامات معنوی از اسطوره تا عرفان با تکیه بر آراء عطار و مولانا

- ✱ تألیف: دکتر سهیلا ذوقی
✱ ناشر: سرافراز
✱ تعداد صفحات: ۱۰۷ صفحه
✱ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
✱ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۸-۴۳۳-۳
✱ شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
✱ قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای مولف محفوظ است.

سرشناسه	: ذوقی، سهیلا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: گذر و سلوک و طی مقامات معنوی از اسطوره تا عرفان با تکیه بر آراء عطار و مولانا/ تألیف سهیلا ذوقی.
مشخصات نشر	: گنج سرافراز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۷ ص.
شابک	: 978-600-328-433-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۰۱] - همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: عطار، محمدبن ابراهیم، ۵۳۷ - ۶۲۷ ق. - نقد و تفسیر
موضوع	: Attar, Farid al-Din, d. ca. 1230 - Criticism and interpretation
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمدبن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ ق. - نقد و تفسیر
موضوع	: Mowlavi, Jalaloddin Mohammad ibn-e Mohammad, 1207 - 1273 - Criticism and interpretation
موضوع	: اسطوره در ادبیات
موضوع	: Myth in literature
موضوع	: عرفان در ادبیات
موضوع	: Mysticism in literature
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۶ ق. - تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 12th century -- History and criticism
موضوع	: شعر فارسی - قرن ۷ ق. - تاریخ و نقد
موضوع	: Persian poetry -- 13th century -- History and criticism
رده بندی کنگره	: PIR۳۵۵۵
رده بندی دیویی	: ۸۱۵/۰۰۸۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۰۵۹۵۹
وضعیت رکورد	: فیبا

فصل اول: تعاریف عرفان و اسطوره

- ۳ تعریف عرفان
- ۶ تعریف اسطوره
- ۷ عرفان و اسطوره دو روی یک سکه
- ۱۵ مراحل گذر و سلوک و تشرّف در اساطیر و عرفان

فصل دوم: گذر و سلوک در آیین میتراایسم

- ۱۶ آیین مهر/میتره/میترا
- ۱۸ اسطوره میتراس
- ۱۹ بررسی میتراایسم در ایران کهن
- ۲۱ هفت مرحله سیر و سلوک مهمترین آموزه ها در میتراایسم
- ۲۲ مراحل هفتگانه سیر و سلوک
- ۲۳ مقایسه هفت مرحله سلوک در آیین مهری با هفت مرحله سلوک در عرفان
- ۲۴ تقدّس عدد هفت
- ۲۵ مراحل هفت گانه سلوک مهری و اشتراکات آن با مراحل سلوک عرفانی عطار
- ۳۰ هفت وادی، هفت مقام
- ۳۰ هفت وادی عطار و هفت مرحله سلوک مهری
- ۳۰ وادی طلب: مقام اول
- ۳۳ وادی عشق: مقام دوم
- ۴۵ وادی معرفت: مقام سوم
- ۴۹ وادی استغنا: مقام چهارم
- ۵۲ وادی توحید: مقام پنجم
- ۵۵ وادی حیرت: مقام ششم
- ۵۸ وادی فقر و فنا: مقام هفتم
- ۶۷ مراحل هفتگانه سلوک مهری و اشتراکات آن با مراحل سلوک عرفانی مولانا
- ۶۷ مقام اول: کلاغ
- ۶۸ مقام دوم: کری فیوس

۷۴	مقام سوم: سربازیمقام
۷۵	چهارم: شیرمردی
۷۷	مقام پنجم: پارسی
۷۸	مقام ششم: بیک خورشید
	مقام هفتم: پدر
۸۲	فصل سوم: اسطورهٔ امشاسپندان
۹۹	اسطوره امشاسپندان و چگونگی بازتاب آن در اندیشهٔ مولانا
۱۰۱	پایان سخن
	منابع

اسطوره ها رویاهای جمعی هستند که در نتیجه سال ها تجربه همانند و مشابه پیشینیان و نیاکان بشر در لایه های ژرف ناخودآگاه جمعی او رسوب کرده اند و در قالب های مختلفی چون مراسم مذهبی، رویاهای فردی، هنر و ادبیات از اعماق وجود او سر برکشیده و به وضع علامت ها و نمادهایی می پردازند که ترجمان کلیت انسان، آفرینش و تاریخ بشر است. اسطوره، نوع نگرش انسان های آغازین به جهان هستی است و بالطبع این نگرش به واسطه کارکردهای دینی و اجتماعی خاصی که داشته با آیین ها و مناسکی نیز همراه بوده است. این آیین ها مانند بسیاری موارد دیگر مربوط به انسان های پیشین، که یا به همان شکل یا به شکلی دگرگون شده به دوران جدید رسیده اند و یا از میان رفته اند. یکی از مقوله هایی که می توان رد پای آیین ها و مناسک اسطوره ای را در آن پی گیری و بررسی کرد، عرفان است. عرفان نیز مانند اسطوره، نوعی نگرش و افلاک به جهان هستی است که به مرور زمان با آداب و مناسک خاصی نیز همراه شده است. بین برخی آیین های اساطیری با بعضی مناسک عرفانی گاهی شباهت هایی فراوان و شگفت به چشم می خورد که قابل تأمل و پی گیری است.

آیین مهر کیش ایرانیان باستان، پیش از زرتشت در ایران رواجی داشته و در سده های پسین تا به مرزهای بسیار دور در رُم و اروپا اشاعه یافته است. در اوستای زرتشت و در مهر یشت او نشانه ای دیرپای از ایزد مهر و والایی و ارجمندی او هویدا است. در مهرابه های یافت شده در سرزمین های اروپایی و در آثار باقی مانده از امپراطوری مهر مذهب، نیز رد پای پر قدرت مهر به نیکی پیدا است. پایه های کیش مهر همان استوانه های تفکر عرفانی است.

دکتر مسعود همایونی در سرچشمه عرفان ایرانی می نویسد: قدیمی ترین ریشه عرفان را در طریقت مهر، که عرفان ایرانی است می توان پیدا کرد... آیین مهر طریقت

و جهان بینی ایرانی است که زائیده هزاران سال تجربه و کشف شهود فرزانتگان ایرانی می باشد. این طریقت پیش از زرتشت در خاور ایران وجود داشته است. شناخت یکی از ابعاد گوناگون عرفان ایرانی - اسلامی و نیز تبیین درست رابطه عرفان و اسطوره و نیز شناسایی جلوه ای از آیین ها ی اسطوره ای در عرفان قرن هفتم، بخصوص عرفان عطار و مولانا از مهم ترین اهداف این پژوهش است. گذشته از این به واسطه ارتباط عمیق عرفان و اسطوره، درک معنای درست عبارت، زمانی امکان پذیر است که پیوندهای بینامتنی عرفان و اسطوره برقرار و آشکار شده باشد. نیاز است در همان ابتدا به نکته مهمی اشاره کنیم که هدف ما به هیچ وجه این نیست که عرفان یا دین را شاخه ای برگرفته از اسطوره یا به طور کلی متأثر از آن بدانیم. پیش از این نیز اندیشمندان به شناخت اسطوره و پی گیری تجلی های آن در مقوله هایی مانند دین و ادبیات و جامعه شناسی پرداخته اند. کسانی مانند میرچالیا، هانری کربن، فریزر، جلال ستوری به ترتیب در آثاری مانند: رساله در تاریخ ادیان، انسان نورانی در تصوف ایرانی، شاخه ی زرین، مدخلی بر رمز شناسی عرفانی، هر یک به نوعی در مورد نقش و جای پای اساطیر در ابعاد مختلف، به بررسی پرداخته اند. با این همه در موضوع خاص این پژوهش "بررسی و تحلیل مراحل گذر و سلوک در اسطوره و عرفان و چگونگی بازتاب آن در اندیشه ی عطار و مولانا" کار مستقل و مشخصی صورت نگرفته است. ما نیز نخست به مفاهیمی از اسطوره و آیین و عرفان و رابطه ی آنان اشاره می کنیم و سپس به موضوع اصلی این پژوهش می پردازیم.